

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

заможляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

К.Г. Дяченко

Звуки

[с] – [з], [с] – [с´], [з] – [з´]

Логопедичний зошит

для учнів 2–4 класів

*Рекомендовано до друку кафедрою соціальної і корекційної педагогіки
Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 371.32(076)
ББК 74.3я7
Д 99

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України, завідувач кафедри педагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
А.М. Бойко

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної і корекційної педагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
Н.Г. Пахомова

Рекомендовано до друку кафедрою соціальної і корекційної педагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (протокол №17 від 10.05.2011 р.)

Дяченко К.Г.

Д 99 Звуки [с] – [з], [с] – [с´], [з] – [з´] : логопедичний зошит для учнів 2–4 кл. / К.Г. Дяченко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 72 с.

ISBN 978-966-10-2368-9

Логопедичний зошит укладено за посібником К.Г. Дяченко «Інновації в корекції писемного мовлення молодших школярів», щоб допомогти учням подолати вади писемного мовлення.

В даному посібнику подано систему завдань із урахуванням диференційованого підходу для усунення вад писемного мовлення в учнів 2-4 класів загальноосвітньої школи.

Логопедичний зошит адресовано логопедам, вчителям, учням початкових класів, а також батькам, які бажають допомогти своїм дітям у навчанні.

УДК 371.32(076)
ББК 74.3я7

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Юний друже!

Твоє мовлення, твої успіхи з письма і читання залежать від тебе. Така робота вимагає наполегливості, терпіння і систематичності в її здійсненні.

Ти дізнався від учителя, що не можеш передати звук, який чуєш, відповідною буквою; у тебе труднощі в засвоєнні літер; ти не розпізнаєш на слух схожі фонемі; не визначаєш кількості і порядку звуків у слові; замінюєш, пропускаєш, вставляєш зайві букви, переставляєш букви і склади; не дописуєш елементи букв; не можеш правильно передати твердість чи м'якість приголосного. Несформованість будь-якої із вказаних функцій може визвати порушення процесу оволодіння письмом. Тоді відкривай цей зошит і ти позбудешся подібних дефектів. Не треба боятися помилок. Ти зможеш досягти успіхів своєю працею.

Насамперед слід відпрацювати чітку **артикуляцію**, використовуючи схеми та моделі. Потрібно не просто правильно відтворити звуки, а й потренуватися у вимовлянні, пов'язати з відповідною буквою і лише потім приступити до виконання завдань на письмі. **Записуй кожне слово, проговорюючи його по складах.** Саме тому в інструкціях спочатку, як правило, ставиться вимога «назві слово правильно», «прочитай, змінюючи слово за «зразком» або «прочитай виразно» і лише потім — «запиши».

Для кращого засвоєння правопису слів вводяться ігрові моменти, щоб ти міг пофантазувати, відкрити для себе щось незвичайне, нове. Ці завдання передбачають:

- вставити пропущені букви;
- записати слова з відповідною літерою;
- записати слова у два стовпчики;
- виписати слова, що відповідають на дане запитання;
- записати назви предметів з відповідною буквою;
- дібрати слова, близькі за значенням;

– підкреслити м'які приголосні тощо.

Закріплення усіх цих навичок та вмінь ти продовжиш, працюючи з реченнями та текстом. Навчишся самостійно складати опис рослин, тварин, поширювати або скорочувати текст, виділяти головне, найсуттєвіше.

При цьому ти повинен дотримуватися послідовних дій, а саме:

- прочитати речення, щоб зрозуміти його зміст;
- виділити орфограми, запам'ятати їх;
- записувати кожне слово, вимовляючи його по складах;
- перевірити, чи немає у словах пропусків складів, букв, чи правильно написані букви;
- порівняти свій запис зі зразком, виправити помилки і попрацювати над ними.

Усі завдання зошита не лише підвищать грамотність письмових робіт, а й допоможуть тобі ліквідувати прогалини в знаннях, розкрити свої здібності, талант.

*З вірою в тебе —
вчитель-логопед,
спеціаліст вищої категорії,
вчитель-методист,
відмінник народної освіти
Дяченко К.Г.*

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗВУКІВ [с] – [з]

I. Артикуляційна база

1. Порівняй звуки [с] і [з] за артикуляцією і звучанням.

Мал. 1. Артикуляція звуку [с].

Мал. 2. Артикуляція звуку [з].

2. Прочитай склади, чітко вимовляючи звуки [с], [з].

за – са

зе – се

аса – аза

иси – изи

зо – со

зи – си

асо – азо

есе – езе

зу – су

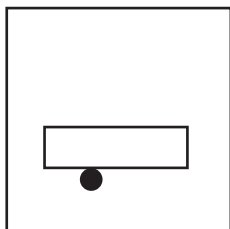
уз – ус

асу – азу

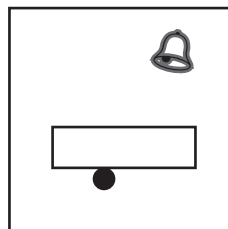
усу – узу

Під час вимовляння звуків [с], [з] стеж за тим, щоб кінчик язика зімкнувся з нижніми зубами.

3. Різниця у вимові звуків [с], [з] на прикладах моделей (мал. 3, 4).

Мал. 3. Модель артикуляції звуку [с].

Мал. 4. Модель артикуляції звуку [з].

---

14. Утвори словосполучення у формі множини.

Зразок: щире серце — щирі серця.

Стрімка стежка — _____

Голосисте пташеня — _____

Материнське слово — _____

Строкатий дятел — _____

Сварлива сорока — _____

РОБОТА НАД ПОМИЛКАМИ

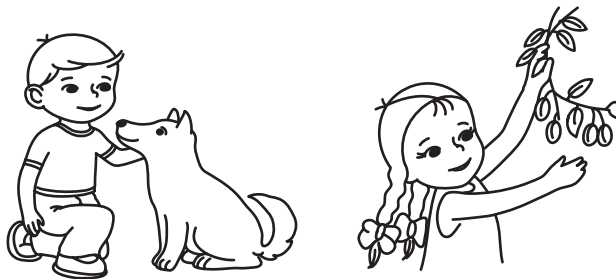

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОБОТИ З МАЛЮНКАМИ

15. Склади речення за малюнками, використовуючи слова зі звуками [с], [с'].

Визнач кількість слів у кожному речення та їх порядок. Які слова в реченні відповідають на питання *хто?* *що?*

Правила перевірки:

Прочитай речення, проговорюючи кожне слово по складах.

Чи не пропущено слова?

Чи немає у словах пропусків складів, букв?

Чи немає заміни букв?

Чи правильно написані букви?

16. Розглянь малюнки.

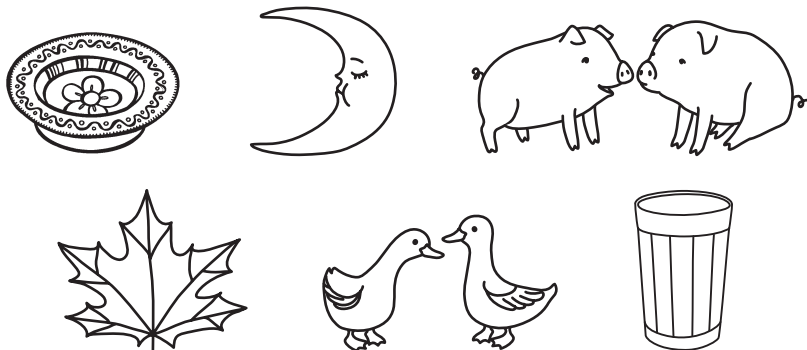
Запиши з назвами зображених предметів словосполучення.

Підкресли букви, що позначають твердий приголосний звук [с], однією лінією, а м'який [с'] — двома.

Склади і запиши три речення, використовуючи слова: *гусенята, сливи, склянка*.

Визнач в них головні члени речення (підмет, присудок).

Зразок: миска глибока.

ПАМ'ЯТКА РОБОТИ НАД ПОМИЛКАМИ

Роботу над кожною помилкою починай з нового рядка.

Пропуск, заміна одних букв іншими. Перепиши слово без помилки, у дужках біля нього вкажи, скільки в цьому слові букв, скільки звуків. Поділи слово на склади, випиши голосні звуки.

Буквосполучення йо,ьо. Після голосного пишемо *йо*, після приголосного — *ьо*. Випиши слово. Придумай чотири слова на те буквосполучення, у якому є помилка.

Подовження приголосних звуків. Випиши слово без помилок. Придумай і запиши чотири слова з тим подовженим приголосним звуком, на який допущено помилку.

Букви я,ю,є,і,ь, які позначають м'якість приголосних звуків. Випиши слово. Придумай п'ять слів з м'якими приголосними. Підкресли букви, що позначають м'якість приголосних.

Ненаголошені голосні е,и. Випиши слово. Зміни його так, щоб ненаголошений склад став наголошеним. Підкресли ненаголошений голосний.

Сумнівні глухі приголосні звуки. Випиши слово. Зміни його так, щоб після приголосного звука був голосний (стежка — стежечка). Підкресли сумнівний приголосний.

Апостроф після б,п,в,м,ф,р перед я,ю,є,ї. Випиши слово правильно. Придумай чотири слова з апострофом.

Велика буква. Випиши слово правильно. Згадай правило. Запиши ще чотири слова на дане правило.

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

Голосних звуків 6: [a], [e], [u], [i], [o], [y].

Для передачі голосних звуків на письмі існує 10 літер:
а, е, є, и, і, о, у, ю, я, ї.

Букви **є, ю, я** позначають два звуки: [йе], [йу], [йа], якщо вони стоять на початку складу чи слова, після апострофа, після голосного.

Літера **ї** завжди передає два звуки.

Скільки в слові голосних, стільки і складів.

В українській мові 22 приголосні звуки.

Дзвінкі приголосні: [б], [в], [г], [ґ], [д], [дж], [з], [й], [л], [м], [н], [р].

Глухі приголосні: [к], [п], [с], [т], [ф], [х], [ц], [ч], [ш].

Букви **є, і, я, ю** позначають м'якість попередніх приголосних звуків.

Апостроф ставиться після **б, п, в, м, ф, р** перед **я, ю, є, ї** (*п'ять*).

Апостроф ставиться після префіксів з кінцевим приголосним перед **я, ю, є, ї** (*об'їхати*).

Щоб перевірити ненаголошені [е], [и], треба слово змінити так, щоб ненаголошений звук став наголошеним.

I група орфограм — велика буква, апостроф, знак м'якшення, подвоєння приголосних, збіг приголосних.

II група орфограм, які не мають візуального орієнтиру, — ненаголошені голосні, сумнівні приголосні.

ЗМІСТ

Звернення до учнів	3
Диференціація звуків [с] – [з]	5
Розрізнення звуків [с] – [с']	30
Розрізнення звуків [з] – [з']	52
Пам'ятка	70

Навчальне видання

ДЯЧЕНКО Катерина Григорівна

Звуки [с] – [з], [с] – [с'], [з] – [з']

Логопедичний зошит для учнів

2–4 класів

*Рекомендовано до друку кафедрою соціальної і корекційної педагогіки
Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Любов Левчук*

Обкладинка *Володимира Басалиги*

Комп'ютерна верстка *Олени Захарійчук, Тетяни Дячук*

Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 10.12.2013. Формат 70×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Pragmatica, SchoolBook. Умовн. друк. арк. 3,82. Умовн. фарбо-відб. 3,82.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48

office@bohdan-books.com   *www.bohdan-books.com*

ISBN 978-966-10-2368-9

9 789661 023689